सन २०२१-२२ या शैक्षणिक वर्षापासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अतांत्रिक गटातील अभ्यासक्रमाच्या नवीन/अधिकच्या तुकड्यांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर सुरु करण्यास मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२०२२/प्र.क्र.१९/कौशल्य-२,

मंत्रालय विस्तार (खोली क्र.४३५), ४ था मजला,
हुतात्मा राजगुरू चौक, मादाम कामा रोड, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: २१ फेब्रुवारी, २०२२

वाचा: १) शिक्षण व सेवा योजन विभाग, शासन निर्णय क्र.इएक्सएम ७३८६/५३२१६/९०१/ तांशि-४,दि. ०६ मार्च, १९८६

२) शिक्षण व सेवा योजन विभाग, शासन निर्णय क्र.इएक्सएम ७३८६/५३२१६/९०१/ तांशि-४,दि. १५ ऑक्टोबर, १९८६

३) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक:व्हीओसी-२०१२/५९१/ प्र.क्र.२४५(क)/व्यशि-४, दि. १६ जानेवारी, २०१३

४) शासन पत्र क्र.आयटीआय-२०२०/प्र.क्र.९८/व्यशि-३,दि.२० जुलै,२०२०

५) कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता, शासन निर्णय क्र.व्हीओसी-२०२१/ प्र.क्र.१०/कौशल्य-२, दि.११ फेब्रुवारी, २०२१

६) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाचे पत्र क्र.मराकौविमं/का-१/ मान्यता/ २०२१/४३२८, दि. ३१ डिसेंबर, २०२१

७) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाचे पत्र क्र.मराकौविमं/का-१/ मान्यता/ २०२१/४३२९, दि. ३१ डिसेंबर, २०२१

८) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळाचे पत्र क्र.मराकौविमं/का-१/ मान्यता/ २०२१/४३३०, दि. ३१ डिसेंबर, २०२१

९) कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग शासन अधिसूचना क्र.व्हिओसी-२०२०/प्र.क्र.१११/कौशल्य-२, दि. २५ जानेवारी, २०२२

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत (पूर्वीचे महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळ) औद्योगिककरणातील वाढ, बदलते तंत्रज्ञान, सामाजिक व आर्थिक बदल इत्यादींमुळे मंडळाच्या अभ्यासक्रमात कालानुरुप सुधारणा तसेच वाढ करुन सद्यस्थितीत मंडळामार्फत विविध गटातील ६ महिने, १ वर्ष व २ वर्ष कालावधीचे अंशकालीन व पूर्णवेळ स्वरुपाचे

असे अभ्यासक्रम राबविण्यात येत आहेत. सदर अभ्यासक्रम चालविण्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात देवून इच्छुक खाजगी संस्थांकडून अर्ज मागविण्यात आले होते.

त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी इच्छुक असलेल्या खाजगी संस्थांकडून प्राप्त अर्जाची संबंधित जिल्हयाच्या जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांचेमार्फत तपासणी व निरीक्षण करून मंडळाकडे पात्र संस्थेची शिफारस केली आहे. जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी यांचेकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाची तपासणी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास मंडळामार्फत करून पात्र संस्थांची यादी शासन मान्यतेसाठी संदर्भाधीन क्र. ६, ७ व ८ येथील पत्रान्वये सादर करण्यात आली आहेत. त्यानुसार सन २०२१-२२ पासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ अतांत्रिक गटातील अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या नवीन संस्था/अधिकच्या तुकडयांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्त्वावर व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम राबविण्यास इच्छुक असलेल्या खाजगी शैक्षणिक संस्थांकडून सादर करण्यात आलेल्या प्रस्तावांची छाननी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत करून, त्यानुसार आवश्यक मानकांची पूर्तता करणाऱ्या संस्थेस महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अतांत्रिक गटातील अभ्यासक्रम सुरू करण्यास मान्यता देण्याबाबतची शिफारस मंडळामार्फत करण्यात आली. त्या संस्थांचा तपशिल सोबतच्या **प्रपत्र "अ"** मध्ये सोबत जोडण्यात आला असून, सदर संस्थांना सन २०२१-२२ पासून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अतांत्रिक गटातील अभ्यासक्रम नवीन संस्थेत नवीन/अधिकच्या तुकडयांना स्वयंअर्थसहाय्यित तत्त्वावर सुरु करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती:

१. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम राबविणास मान्यता देण्यात आलेल्या संस्थांना शासन, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ तसेच, संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील संबधित कार्यालये यांच्याकडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशाचे पालन करणे बंधंनकारक राहील.

२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम चालविणेसाठी संस्थांना, ज्या जागेत मान्यता देण्यात आलेली आहे त्याच जागेत विद्यार्थी प्रवेश करण्यात यावेत. तसेच त्याच जागेचा मान्यतेबाबत विचार करण्यात येईल, जर जागेत बदल आढळल्यास मान्यता रद्द करण्यात येईल.

३. सदर संस्थेस अभ्यासक्रम चालविण्यासाठीची मान्यता ही संस्थेने जागेसंबंधी सादर केलेल्या दस्ताऐवजामधील एकूण क्षेत्रफळांचे आणि नकाशा मधील उपलब्ध जागेच्या आधारे देण्यात येत आहे.

४. सदर संस्थेस महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळाचे अभ्यासक्रम सुरु करण्यास स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यात येणार नाही. तसेच, या अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती, तसेच शिक्षण शुल्क/परीक्षा शुल्क चा लाभ अनुज्ञेय असणार नाही.

५. सदर अभ्यासक्रमांना स्वंयअर्थसहाय्यहित तत्वावर मान्यता देण्यात आल्यामुळे या अभ्यासक्रमासाठी संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा/वेतन व तद्अनुषंगीक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संस्थेची राहील. याबाबत शासनाची कोणतीही जबाबदारी राहणार नाही.

६. सदर संस्थेस अर्ज केलेल्या प्राप्त नस्तीमधील / प्रस्तावामध्ये अभिलेख्यानुसार मान्यता प्रदान करण्यात आलेली आहे, त्यामध्ये भविष्यात काही विसंगती/ बेकायदेशीर आढळल्यास संबंधित संस्थेतेतील अभ्यासक्रमाची मान्यता तात्काळ रद्द करण्यात येईल आणि अशा दोषी संस्थांवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.

७. "स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर मान्यता मिळालेले प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम" अशा सूचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहील. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता यांचा उल्लेख करण्यात यावा. संस्थेचे नाव मेडीकल/ इंजिनिअरींग/ पॉलीटेक्नीक/ आय.टी.आय. अथवा तत्सम नाव देण्यात येऊ नये आणि त्याऐवजी संस्थेच्या नावाच्या पुढे कौशल्य विकास संस्था असे नमूद करणे बंधनकारक आहे. संस्थानी अशा प्रकारे नावात बदल करून सादर न केल्यास अशा संस्थांचा मान्यतेसाठी विचार करण्यात येणार नाही. संस्थेने पायाभूत सुविधा व इतर बाबीची पुर्तता प्रस्ताव/ अर्ज सादर करतेवेळी त्यामध्ये संस्थेचे जुने नाव व सुधारीत नाव असे दोन्ही नावे नमूद करणे बंधनकारक राहील.

८. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक: व्हीओसी-२०१२/५९१/ प्र.क्र.२४५(क)/ व्यशि-४, दि, १६ जानेवारी, २०१३ अन्वये आवश्यक ती अनामत रक्कम रोखीने चलनाद्वारे अथवा बॅक गॅरटीच्या स्वरुपात संबधीत संस्थेने भरणे आवश्यक राहील.

९. मान्यता देण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नवीन तुकडयांची प्रवेशक्षमता प्रती तुकडी २५ इतकी राहील.

१०. संस्थेने विद्यार्थी प्रवेश करणेची मान्यता मिळाल्याशिवाय विद्यार्थी प्रवेश केल्यास, किंवा मंजुरी पेक्षा ज्यादा प्रवेश केल्यास असे प्रवेश ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. याकरीता संस्थेस "महाराष्ट्र राज्यात कृषि, पशु व मत्स्य विज्ञान, आरोग्य विज्ञान, उच्च तंत्र व व्यवसाय शिक्षण यांमधील अनधिकृत संस्था स्थापन करणे आणि अनधिकृत अभ्यास पाठ्यक्रम सुरु करणे (प्रतिबंध) अधिनियम, २०१३" लागू राहील.

११. मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रम मान्यता दिलेल्या शैक्षणिक वर्षात संस्थेने सुरू न केल्यास अथवा सदर अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत सतत ३ वर्ष मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५० टक्के पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर संस्थेची मान्यता आपोआप रद्द होईल. तद्नंतर संस्थेस सदर अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी मान्यता प्रक्रिया नव्याने करणे आवश्यक राहील.

१२. महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या अभ्यासक्रमात शासनाने राष्ट्रीय कौशल्य पात्रता आराखडा (NSQF) नुसार बदल केल्यास त्याप्रमाणे अभ्यासक्रम राबविणे संस्थेवर बंधनकारक राहील.

१३. मान्यता दिलेल्या संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरू केले आहेत तसेच अभ्यासक्रमनिहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ यांनी शासनास दोन महिन्यात सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२२०२२११७३७३२६१०३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

PRADEEP SAHEBRAO SHIVTARE

Digitally signed by PRADEEP SAHEBRAO SHIVTARE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=SKILL DEVELOPMENT AND ENTREPRENEURSHIP DEPARTMENT, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=be7f8a656a063523ecdbac5e75130d8b7a4674a77a2691e4bf21582d392883e9, pseudonym=323361D01E3FB518718EE3AAAE55DB3EC668FBE8, serialNumber=415BAA8242ED5D99644FE1533246B0A85DC3D52848FB6CE23F47DAF8D647AE5A, cn=PRADEEP SAHEBRAO SHIVTARE
Date: 2022.02.21 17:41:25 +05'30'

(प्रदीप सा. शिवतरे)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री (कौ.वि.,रो.व उ.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. राज्यमंत्री (कौ.वि.,रो.व उ.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. प्रधान सचिव, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग यांचे वरीष्ठ स्वीय सहाय्यक.
४. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय,महाराष्ट्र राज्य मुंबई-४००००१.
५. संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१.
६. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/पुणे/नाशिक/ औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -५१ यांच्या मार्फत)
७. संबंधीत जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१ यांच्या मार्फत).
८. संबंधित संस्था. (महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई -४०००५१ यांच्या मार्फत)
९. निवडनस्ती.

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग, शासन निर्णय क्र. व्हिओसी-२०२२/प्र.क्र.१९/कौशल्य-२, दि. २१ फेब्रुवारी, २०२२ सोबतचे प्रपत्र-अ

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ करीता मंडळाचे व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रथमच नवीन संस्थेत नव्याने सुरु करण्यासाठी/जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे/जुन्या संस्थेत सुरु असलेल्या अभ्यासक्रमाच्या तुकडीत वाढ करणे .					
(अभ्यासक्रम गट-अतांत्रिक गट)					
अ.क्र.	विभाग	जिल्हा	संस्थेचे नाव व पत्ता (संस्था संकेतांक जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम व तुकडी वाढ करिता)	मान्यतेचा प्रकार	शिफारस करण्यात आलेली तुकडी संख्या
I)	**अभ्यासक्रमाचे नाव -सी. सी. इन बँकिंग असिस्टंट ,(पूर्णवेळ),कालावधी- एक वर्ष**			**अभ्यासक्रम संकेतांक-४०८२१२**	
१	अमरावती	वाशीम	सरस्वती कौशल्य विकास संस्था मांडवा,ता.रिसोड,जिल्हा-वाशीम	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
II)	**अभ्यासक्रमाचे नाव -सी.सी.इन प्री स्कूल टीचर ट्रेनिंग कोर्स,(पूर्ण वेळ),कालावधी- एक वर्ष**			**अभ्यासक्रम संकेतांक-४११२०६**	
१	नाशिक	अहमदनगर	आदर्श पॅरामेडीकल ,कौशल्य विकास संस्था,खडकवाडी ,ता.पारनेर,	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
२	मुंबई	पालघर	आदर्श कौशल्य विकास संस्था,जांभूळ पाडा,आंबेघर,वेहल पाडा रोड,ता.विक्रम गड,जिल्हा-पालघर.(३६०००७)	जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम	०१
III)	**अभ्यासक्रमाचे नाव -सी. सी. इन एलिमेंटस ऑफ गारमेंट मेकिंग ॲण्ड फॅशन डिझाईनिंग,(अर्धवेळ),कालावधी-**			**अभ्यासक्रम संकेतांक -४१०१३६**	
१	मुंबई	मुंबई उपनगर	दिलकॅप स्कुल ऑफ डिझाईन, दिलकॅप सेंटर, ३०९, ३रा मजला अंधेरी कुर्ला रोड, साकीनाका, अंधेरी पुर्व,मुंबई-४०००७२	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१

IV)	अभ्यासक्रमाचे नाव -सी. सी. इन गारमेंट मॅन्युफॅक्चरींग ऍण्ड फॅशन डिझाईनिंग,(अर्धवेळ),कालावधी- एक वर्ष			अभ्यासक्रम संकेतांक-४१०२०४	
१	मुंबई	मुंबई उपनगर	दिलकॅप स्कुल ऑफ डिझाईन, दिलकॅप सेंटर, ३०९, ३रा मजला अंधेरी कुर्ला रोड, साकीनाका, अंधेरी पुर्व,मुंबई-४०००७२	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
V)	अभ्यासक्रमाचे नाव -सी.सी.इन आर्ट एज्युकेशन(अर्धवेळ),कालावधी- एक वर्ष			अभ्यासक्रम संकेतांक- ४१२२१०	
१	मुंबई	मुंबई उपनगर	दिलकॅप स्कुल ऑफ डिझाईन, दिलकॅप सेंटर, ३०९, ३रा मजला अंधेरी कुर्ला रोड, साकीनाका, अंधेरी पुर्व,मुंबई-४०००७२	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
VI)	अभ्यासक्रमाचे नाव -सी.सी.इन हस्त कला व कार्यनुभव शिक्षक प्रमाणपत्र, (अर्धवेळ) , कालावधी- एक वर्ष			अभ्यासक्रम संकेतांक-४०९२०३	
१	औरंगाबाद	बीड	अर्जुनेश्वर कौशल्य विकास संस्था,सिरसाळा, ता. परळी, जि. बीड	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
२	मुंबई	मुंबई उपनगर	दिलकॅप स्कुल ऑफ डिझाईन, दिलकॅप सेंटर, ३०९, ३रा मजला अंधेरी कुर्ला रोड, साकीनाका, अंधेरी पुर्व,मुंबई-४०००७२	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
VII)	अभ्यासक्रमाचे नाव -डिप्लोमा कोर्से इन फॅशन टेक्नॉलॉजी			अभ्यासक्रम संकेतांक-४१०४०८	
१	मुंबई	मुंबई उपनगर	दिलकॅप स्कुल ऑफ डिझाईन, दिलकॅप सेंटर, ३०९, ३रा मजला अंधेरी कुर्ला रोड, साकीनाका, अंधेरी पुर्व,मुंबई-४०००७२	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
VIII)	अभ्यासक्रमाचे नाव-सी.सी.इन इंडस्ट्रियल सेफ्टी मॅनेजमेंट प्रशिक्षण,(अर्धवेळ),कालावधी- सहा महिने.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४१११२३	
१	नाशिक	अहमदनगर	श्री नागेश्वर कौशल्य विकास केंद्र,भांडगाव, ता.पारनेर,जि.अहमदनगर	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
IX)	अभ्यासक्रमाचे नाव-सी.सी.इन सेक्यूरिटी ऍण्ड फायर प्रिव्हेनशन प्रशिक्षण, (अर्धवेळ), कालावधी- सहा महिने.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४१११२४	
१	नाशिक	अहमदनगर	श्री नागेश्वर कौशल्य विकास केंद्र,भांडगाव ,ता.पारनेर,जि.अहमदनगर	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
X)	अभ्यासक्रमाचे नाव-डिप्लोमा कोर्स इन फिजिकल एज्युकेशन(पूर्णवेळ),कालावधी- दोन वर्ष.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४०४४०१	
१	मुंबई	पालघर	कॉलाज स्कील डेव्हलपमेंट इन्स्टिट्यूट,दाणीव लेक जवळ,पालघर,ता.वसई,जिल्हा -पालघर .	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१

XI)	अभ्यासक्रमाचे नाव-सी. सी. इन बेसिक फॅशन डिझाईनिंग,(अर्धवेळ),कालावधी- सहा महिने.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४१०११९	
१	मुंबई	पालघर	ज्ञानज्योती कम्युनिटी कॉलेज,करजगाव,पाटीलपाडा,,ता.तलासरी,जिल्हा पालघर.(३६०००३)	तुकडी वाढ	०१
XII)	अभ्यासक्रमाचे नाव-डिप्लोमा कोर्स इन अप्लाइड आर्ट,(पूर्णवेळ),कालावधी- दोन वर्ष.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४१२४०१	
१	मुंबई	पालघर	वसई विकासिनी बोर्ड ऑफ स्कील डेव्हलपमेंट,वसई विकासिनी भवन,वसई रोड रेल्वे स्टेशन जवळ,वसई रोड(पूर्व)	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
२	मुंबई	मुंबई शहर	कला विद्या संकुल ,२६२,आर.आर.एम.रॉय रोड,,गिरगाव,चर्नी रोड,मुंबई-४००००४.(०१००९३)	जुन्या संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम	०१
XIII)	अभ्यासक्रमाचे नाव-डिप्लोमा कोर्स इन हॉटेल ऑपरेशन्स, (पूर्णवेळ),कालावधी- दोन वर्ष.			अभ्यासक्रम संकेतांक -४०१४०२	
१	मुंबई	पालघर	एस.टी.जॉन व्होकेशनल आणि कौशल्य विकास सेंटर/पत्ता-एस.जॉन टेक्निकल कॅम्पस,वेवर,मनोर रोड,पालघर पू-४०१४०४.	प्रथमच नविन अभ्यासक्रम	०१
XIV	अभ्यासक्रमाचे नाव -सी.सी.इन टाईपराईटिंग (इंग्लिश) ,अर्धवेळ),कालावधी- सहा महिने			अभ्यासक्रम संकेतांक-४०८१०२	
१	पुणे	सांगली	मुळे कौशल्य विकास संस्था, प्लॉट नं. २१०, ए ग्रुप मिरज मालगांव रोड, संभाष नगर, आंबेडकर नगर, ता. मिरज, जि. सांगली	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१
XV	अभ्यासक्रमाचे नाव -सी.सी.इन टाईपराईटिंग (मराठी) ,अर्धवेळ),कालावधी- सहा महिने			अभ्यासक्रम संकेतांक-४०८१०५	
१	पुणे	सांगली	मुळे कौशल्य विकास संस्था, प्लॉट नं. २१०, ए ग्रुप मिरज मालगांव रोड, संभाष नगर, आंबेडकर नगर, ता. मिरज, जि. सांगली	प्रथमच नवीन अभ्यासक्रम	०१